

ПРОЕКТ ЗА БАЛКАНА И ХОРАТА

Носител на наградата Натура 2000 на ЕК в категория „Социално-икономически ползи“

ДОКЛАД ПО ДАННИ ОТ ПРОУЧВАНИЯ - Агенция „ЕСТАТ“, 3 февруари 2017 г.

Методология на проучванията

Проведени са **две проучвания**:

1. Фокусирано върху районите в обхвата на въздействието на проекта „За Балкана и хората“ (по-нататък в текста регионално проучване)
2. Фокусирано върху разпознаваемостта на проекта, неговите цели и ефекта от осъществените дейности за страната като цяло (по-нататък в текста национално проучване)

Данните от двете проучвания са представени в сравнение, където това е възможно.

Регионално проучване

Регионалното проучване е направено на базата на анкетни карти с въпроси, предоставени от екипа на проекта „За Балкана и хората“. Интервюирани са 240 лица, живеещи и/или работещи на териториите в обхвата на проекта. 29 (12.1%) от тези лица са участвали пряко в изпълнението на проект „За Балкана и хората“. Съотношението между участниците по пол е приблизително равно, с лек превес на жените (54%). Преобладават участниците над 40 г. – над 72% от всички. Средната възраст на анкетираните е близо 50 години. Близо 41% са с висше образование, Основна част от респондентите са от малки населени места (73%), в т.ч. над 30% живеещи в села. 72% от участниците в регионалното проучване са работещи. От тях 27% са собственици или служители в частни фирми, 19% работят в местна или държавна администрация, 15% се занимават с животновъдство, близо 7% - с туризъм, а 5% - със земеделие. Делът на безработните е 6%, пенсионерите са 15%. Още 7.5% се занимават с други дейности (в сферата на търговията, образованието, НПО сектора, както и няколко учащи).

Национално проучване

Националното представително проучване е със следните параметри:

- **Целева група:** лица над 15 г., живеещи постоянно на територията на страната
- **Обхват:** национален
- **Представителност:** национална, за целевата група
- **Метод:** пряко стандартизирано интервю в дома на респондента
- **Размер на извадката:** n=1000 души
- **Размер на извадковата грешка:** $\pm 3.1\%$ за 50-процентен дял при 95% гаранционна вероятност
- **Въпросник:** 22 въпроса, предоставени от екипа на Проекта
- **Профилът на респондентите в националното проучване възпроизвежда структурата на населението на страната по основните социално-демографски показатели.**

ПРОЕКТ ЗА БАЛКАНА И ХОРАТА

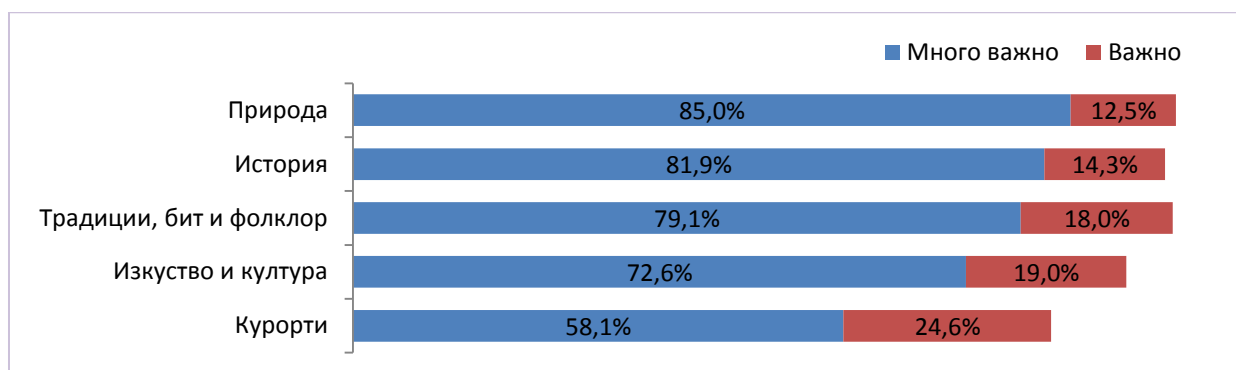
Носител на наградата Натура 2000 на ЕК в категория „Социално-икономически ползи“

Резултати от проучванията

1. Отношение към природата

За българина природата е най-важният елемент от личната национална идентичност, показват данните от националното проучване сред населението. 85 % я поставят на първо място пред история, традиции, бит и фолклор, изкуство и култура.

ВЪПРОС: ДОКОЛКО ВАЖНИ СА ЗА ВАШАТА ЛИЧНА НАЦИОНАЛНА ИДЕНТИЧНОСТ (КАТО ЧАСТ ОТ „БЪЛГАРСКОТО“) СЛЕДНИТЕ ЕЛЕМЕНТИ [СОТИРАНИ ПО ДЯЛ ПОСОЧВАНИЯ „МНОГО ВАЖНО“]

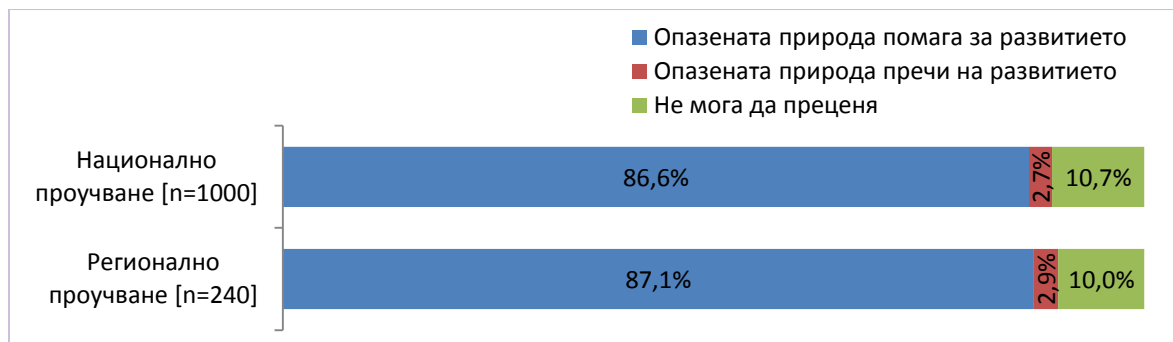

Това мнение споделят **всички социално-демографски групи**, независимо от пол, възраст, образование, статус или доходи. Още по-категорично го подкрепят обаче **хората в малките населени места и в селата**, чиито живот често е пряко свързан с околната среда.

2. Природата и икономическото развитие

Резултатите от двете проучвания показват **ясна подкрепа за мнението, че опазената природа подпомага икономическото развитие** – дяловете достигат и надхвърлят 87%. Посочилите, че не могат да преценят са малко, което от една страна показва информираност по темата, а от друга – **силни „еко“ нагласи на населението**, както на национално ниво, така и в регионите на изпълнение на проекта.

ВЪПРОС: СМЯТАТЕ ЛИ, ЧЕ ОПАЗЕНАТА ПРИРОДА ИМА ВРЪЗКА С ИКОНОМИЧЕСКОТО РАЗВИТИЕ?

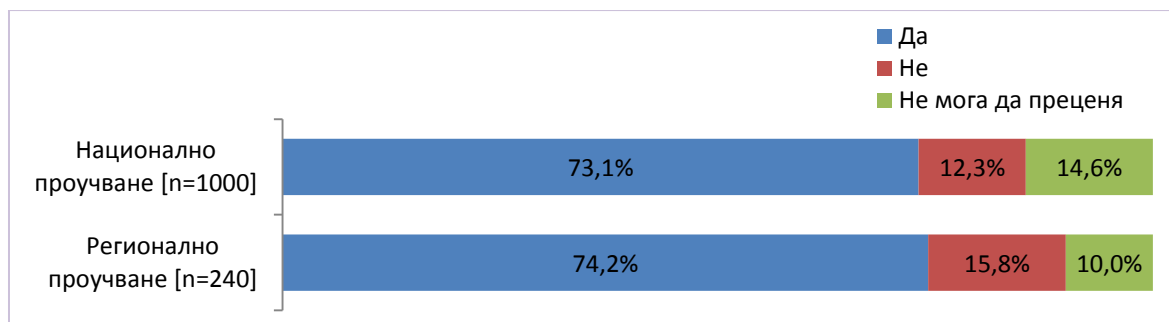

ПРОЕКТ ЗА БАЛКАНА И ХОРАТА

Носител на наградата Натура 2000 на ЕК в категория „Социално-икономически ползи“

Почти толкова широко е застъпена и тезата, че **семейните ферми и малкият туристически бизнес подпомагат опазването на природата** – 73% от респондентите в националното и 74% от участвалите в регионалното проучване.

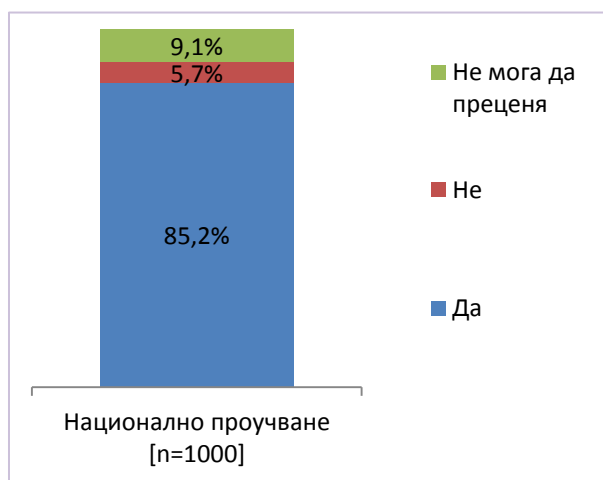
ВЪПРОС: СЧИТАТЕ ЛИ, ЧЕ СЕМЕЙНИТЕ ФЕРМИ И МАЛКИЯТ ТУРИСТИЧЕСКИ БИЗНЕС (В РАЙОНА) ПОДПОМАГАТ ОПАЗВАНЕТО НА ПРИРОДАТА?

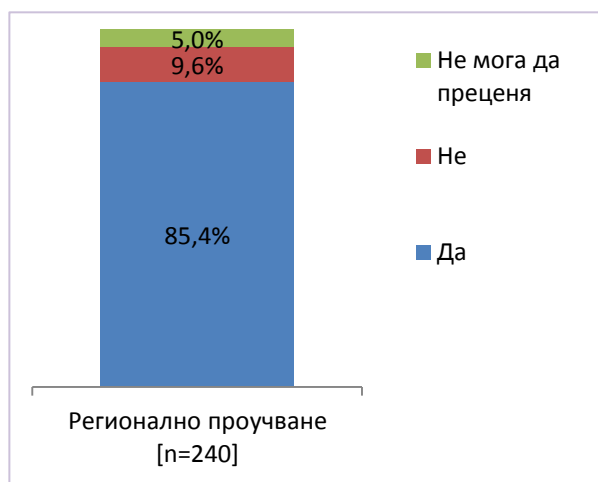
И тук се наблюдава **сходство в мненията на различните социално-демографски групи** – по пол, по възраст, по доходи, както на национално, така и на регионално ниво.

Освен че подпомагат опазването на природата, **семейните ферми и туристически бизнеси подкрепят икономическото развитие на регионите**, твърдят 85% от участвалите в регионалното проучване. Мнението е подкрепено и на национално ниво – също 85% от хората считат, че **семейните ферми и туристически бизнеси могат да бъдат основен поминък за планинските райони на страната**.

ВЪПРОС: СЧИТАТЕ ЛИ, ЧЕ СЕМЕЙНИТЕ ФЕРМИ И МАЛКИЯТ ТУРИСТИЧЕСКИ БИЗНЕС МОГАТ ДА БЪДАТ ОСНОВЕН ПОМИНЪК ЗА ПЛАНИНСКИТЕ РАЙОНИ НА БЪЛГАРИЯ?

ВЪПРОС: СЧИТАТЕ ЛИ, ЧЕ СЕМЕЙНИТЕ ФЕРМИ И ТУРИСТИЧЕСКИ БИЗНЕСИ ПОМАГАТ ЗА ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ НА РАЙОНА?

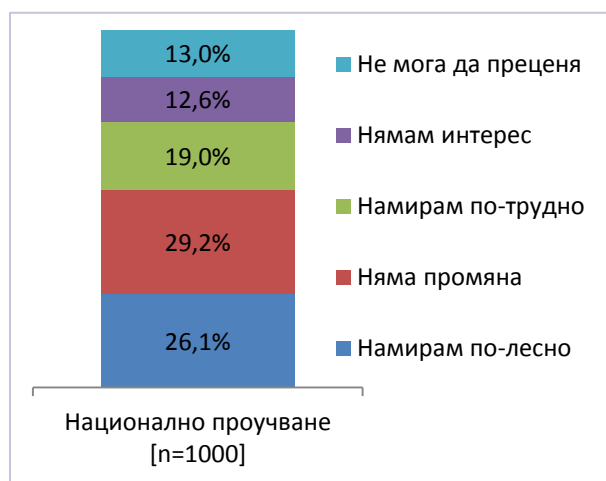

ПРОЕКТ ЗА БАЛКАНА И ХОРАТА

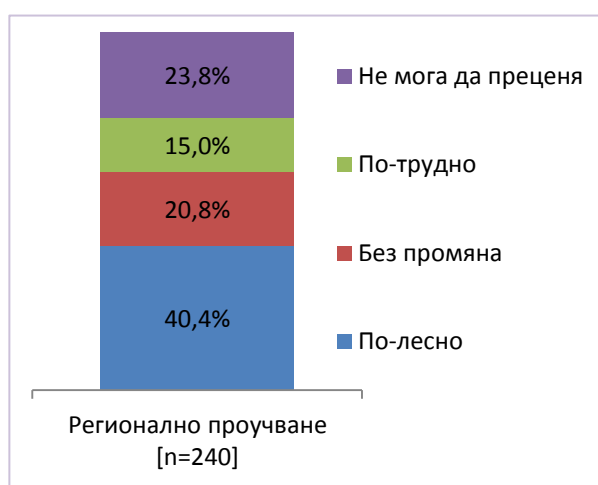
Носител на наградата Натура 2000 на ЕК в категория „Социално-икономически ползи“

Индикация за развитието на малките бизнеси извън градовете е фактът, че всеки пети жител на страната намира по-лесно местно произведена храна. Причината за това е видна от данните в регионалното проучване – 93% са на мнение, че се търси и предпочита местно произведена храна или храна, произведена от малки семейни ферми, а 40% смятат, че в последните четири години предлагането на фермерската продукция на пазарите е улеснено.

ВЪПРОС: ПРЕЗ ПОСЛЕДНИТЕ 4 ГОДИНИ ПО-ЛЕСНО ИЛИ ПО-ТРУДНО НАМИРАТЕ МЕСТНО ПРОИЗВЕДЕНА ХРАНА ИЛИ ХРАНА, ПРОИЗВЕДЕНА ОТ МАЛКИ СЕМЕЙНИ ФЕРМИ?

ВЪПРОС: ПО-ЛЕСНО ЛИ Е ЗА ФЕРМЕРИТЕ ДА ПРЕДЛАГАТ ПРОДУКЦИЯТА СИ НА ПАЗАРА ПРЕЗ ПОСЛЕДНИТЕ 4 ГОДИНИ?

Според националното изследване храните, произведени от малки семейни бизнеси, са търсени основно от **високостатусните групи** (високообразовани, жителите на големите градове, но най-вече на столицата, работещите и особено хората на високи позиции, лица с високи доходи). Това са хората, които по-често от останалите споделят, че за тях намирането на местно произведени храни е станало по-лесно през годините.

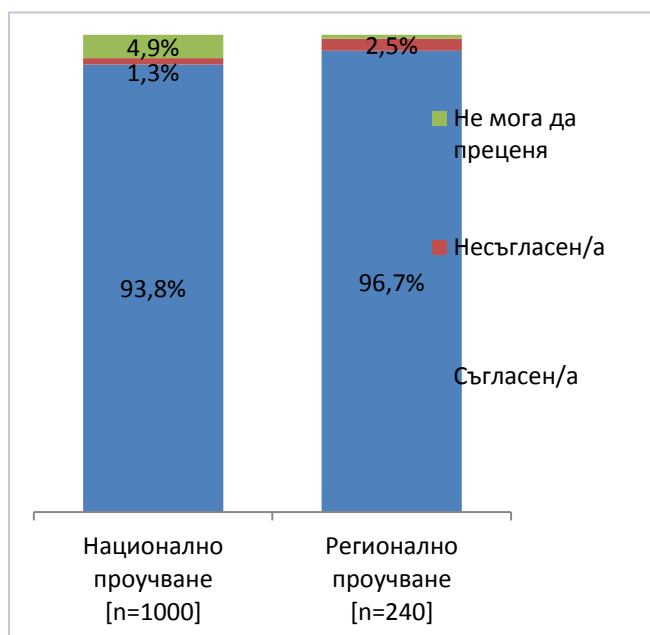
Малките семейни ферми в близост до природата са **от полза както за жителите на силно урбанизираните територии**, които потребяват здравословна храна, произведена по природосъобразен начин, **така и за местното население**, което може да разчита на повече приходи, заради привличането на платежоспособни групи.

ПРОЕКТ ЗА БАЛКАНА И ХОРАТА

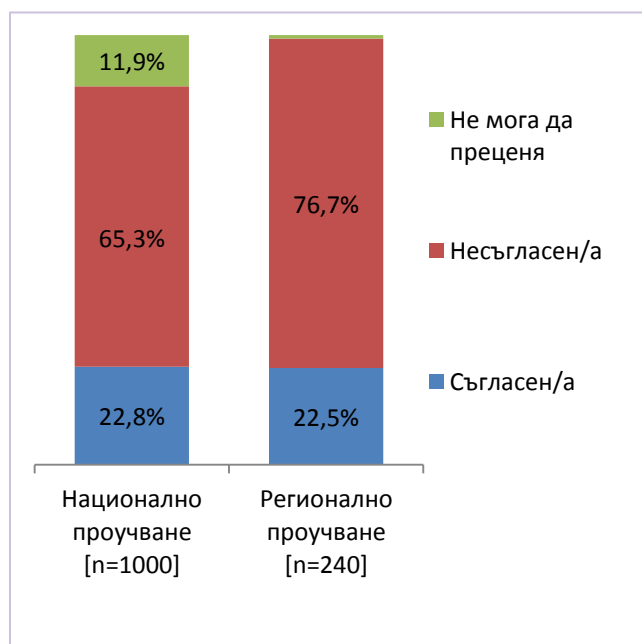
Носител на наградата Натура 2000 на ЕК в категория „Социално-икономически ползи“

Икономическият растеж не може да бъде за сметка на природата. С това твърдение са съгласни над 90% и от регионалното, и от националното проучване.

ВЪПРОС: ДОКОЛКО СТЕ СЪГЛАСНИ С ТВЪРДЕНИЕТО „ИКОНОМИЧЕСКИЯТ РАСТЕЖ И БЛАГОПОЛУЧИЕТО СА ВАЖНИ ЗА ОБЩЕСТВОТО, НО ТОВА ТРЯБВА ДА СТАВА БЕЗ ДА СЕ ЗАСТРАШАВА ПРИРОДАТА“?

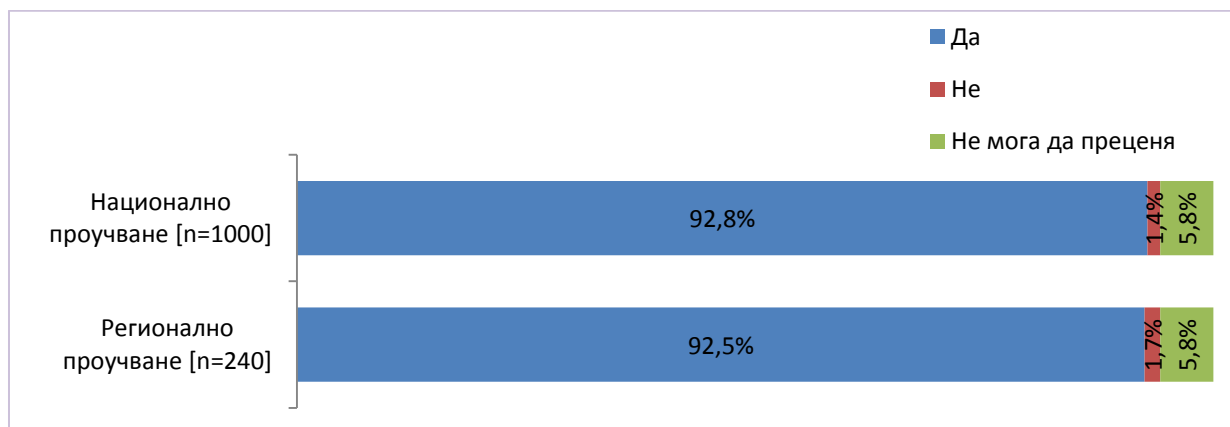

ВЪПРОС: ДОКОЛКО СТЕ СЪГЛАСНИ С ТВЪРДЕНИЕТО „ЗА ДА СЕ ПОСТИГНЕ ИКОНОМИЧЕСКИ РАСТЕЖ И БЛАГОПОЛУЧИЕ ЗА ОБЩЕСТВОТО, Е ДОПУСТИМО ДА СЕ ПРАВЯТ КОМПРОМИСИ, ВЪПРЕКИ ЧЕ СЕ ЗАСТРАШАВА ПРИРОДАТА“?

Съхранената околна среда обаче не може да бъде използвана безвъзмездно за целите на бизнеса. И на национално, и на регионално ниво респондентите са категорични – над 90 % твърдят, бизнесът трябва да отделя средства за опазването на природата (пари, доброволен труд или друго).

ВЪПРОС: СМЯТАТЕ ЛИ, ЧЕ ФИРМИТЕ, ПЕЧЕЛЕЩИ ОТ ГОРИТЕ, ВОДИТЕ И ПАСИЩАТА, ТРЯБВА ДА ОТДЕЛЯТ СРЕДСТВА ЗА ОПАЗВАНЕТО ИМ?/ СМЯТАТЕ ЛИ, ЧЕ БИЗНЕСЪТ ТРЯБВА ДА ОТДЕЛЯ СРЕДСТВА ЗА ОПАЗВАНЕТО НА ПРИРОДАТА (ЧРЕЗ ФИНАНСИ, ДОБРОВОЛЕН ТРУД)?

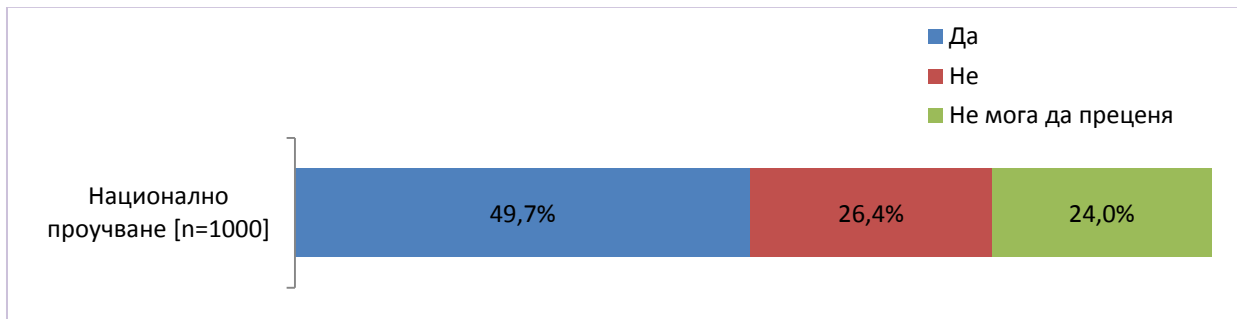
ПРОЕКТ ЗА БАЛКАНА И ХОРАТА

Носител на наградата Натура 2000 на ЕК в категория „Социално-икономически ползи“

3. Природа и туризъм

Близо 50% от българите предпочитат места с опазена природа – зони от Натура 2000 или защитени територии (природни и национални паркове), когато организират почивката си в страната. Данните позволяват да се твърди, че **набиращата сила тенденция към търсене на близост с природата е видна не само по отношение на храненето, но и в предпочитанията към начините на оползотворяване на свободното време.**

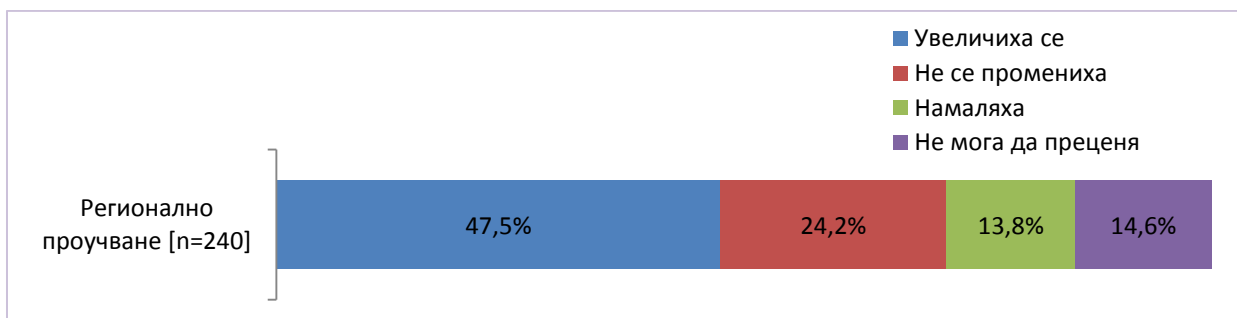
ВЪПРОС: КОГАТО ОРГАНИЗИРАТЕ ПОЧИВКАТА СИ, ПРЕДПОЧИТАТЕ ЛИ МЕСТА С ОПАЗЕНА ПРИРОДА – ЗОНИ ОТ НАТУРА 2000 ИЛИ ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ (ПРИРОДНИ И НАЦИОНАЛНИ ПАРКОВЕ)?

Нагласите към почивка на места с опазена природа са най-силни сред **хората на средна възраст** – между 30 и 59 г., както и **сред висшистите** и работещите, сред българския етнос и **жителите на столицата**, в групите с доходи около и над средните за страната.

Наблюденията на участниците в регионалното проучване също потвърждават **нарастващата популярност на местата за почивка в близост до природата** – 48% споделят, че броят на туристите, посещаващи районите на действие на Проект „За Балкана и хората“ се е увеличил в последните 4 години.

ВЪПРОС: КАК СЕ ИЗМЕНИ БРОЯТ НА ТУРИСТИТЕ, КОИТО ПОСЕЩАВАТ РАЙОНА, ПРЕЗ ПОСЛЕДНИТЕ 4 ГОДИНИ?

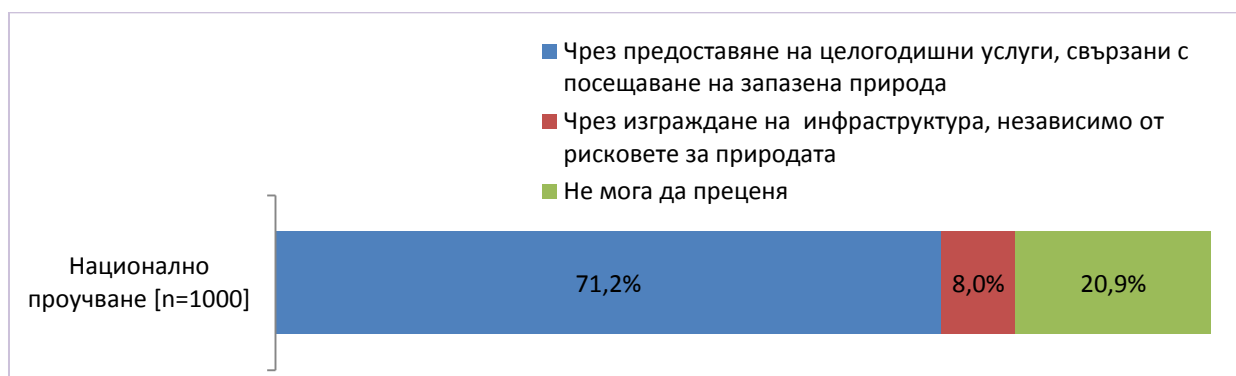

ПРОЕКТ ЗА БАЛКАНА И ХОРАТА

Носител на наградата Натура 2000 на ЕК в категория „Социално-икономически ползи“

Макар голяма част от хората да не са наясно с детайлите по управлението на защитените зони, **вижданията, че заплахите за природата трябва да бъдат минимизирани са широко разпространени**. Според 71% от населението туризмът в защитените територии и зоните в Натура 2000 трябва да се развива чрез предоставяне на целогодишни услуги, свързани с посещаване на запазена природа. Едва 8% смятат, че това може да се случи чрез изграждане на инфраструктура, независимо от рисковете за природата.

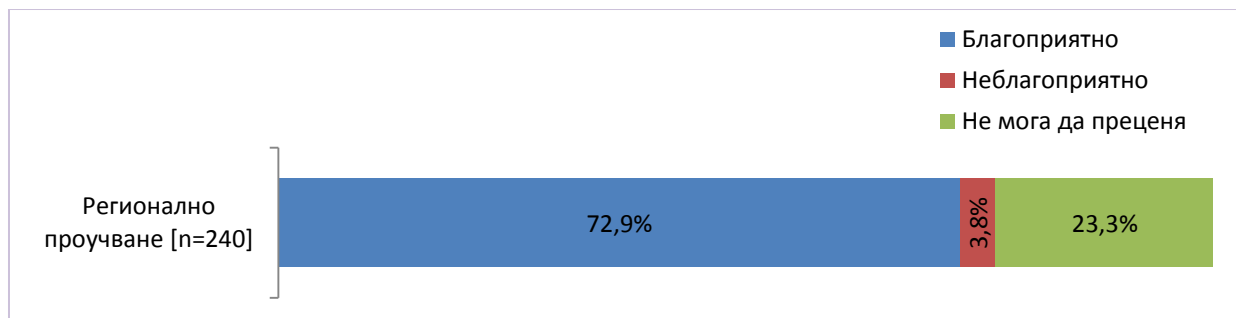
ВЪПРОС: КАК СМЯТАТЕ, ЧЕ ТРЯБВА ДА СЕ РАЗВИВА ТУРИЗМЪТ В ЗАЩИТЕНИТЕ ТЕРИТОРИИ И ЗОНИТЕ В НАТУРА 2000?

4. Опазване на околната среда

Макар в публичното пространство често да се споменава, че защитените зони са ограничаващ фактор за развитието, **хората, които живеят в тези райони, не са на това мнение. 73% от тях смятат, че възможностите за развитие в близост до зони от Натура 2000, природни и национални паркове са благоприятни**.

ВЪПРОС: КАК В БЪДЕЩЕ БЛИЗОСТТА НА НАТУРА 2000, ПРИРОДЕН ПАРК ИЛИ НАЦИОНАЛЕН ПАРК ЩЕ ВЛИЯЕ НА ВЪЗМОЖНОСТИТЕ ЗА РАЗВИТИЕ НА БИЗНЕС ВЪВ ВАШЕТО НАСЕЛЕНО МЯСТО?

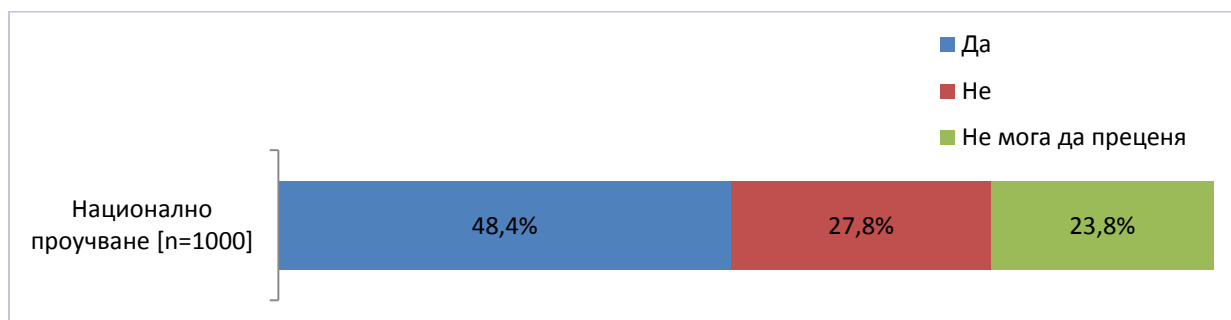

ПРОЕКТ ЗА БАЛКАНА И ХОРАТА

Носител на наградата Натура 2000 на ЕК в категория „Социално-икономически ползи“

Значима роля за опазването на околната среда има неправителственият сектор. НПО работят за постигането на различни цели, включително опазването на природни обекти, по-ефективен контрол върху замърсяването, по-силни програми за екологична просвета и обучение и защита на специфични природни територии. Според близо половината от населението те вършат добра работа за опазване на българската природа. С повече скептицизъм към това се отнася всеки четвърти гражданин на страната.

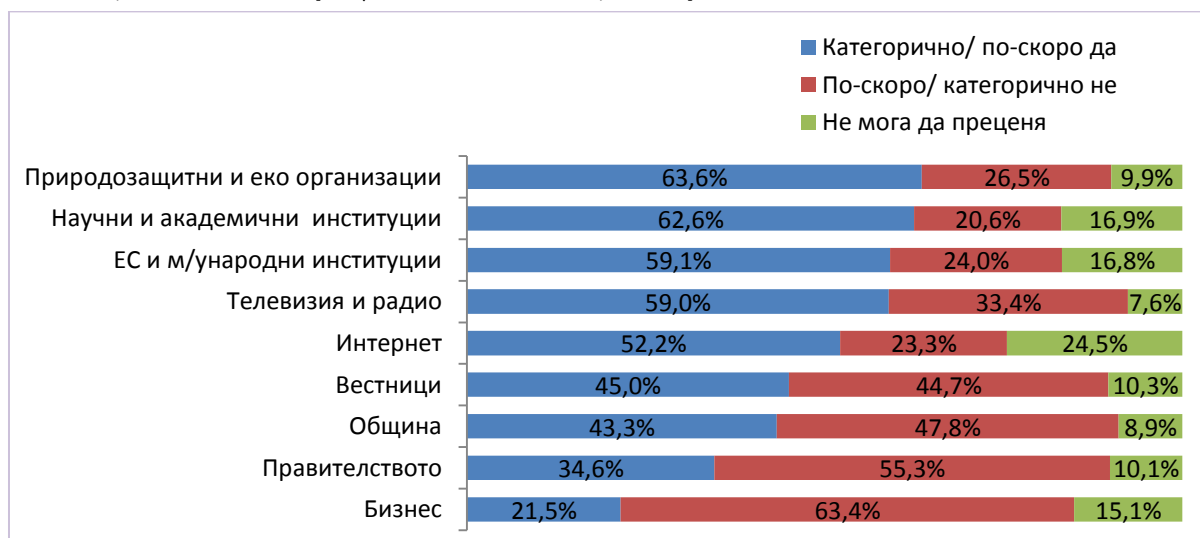
ВЪПРОС: СМЯТАТЕ ЛИ, ЧЕ ЕКОЛОГИЧНИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ ВЪРШАТ ДОБРА РАБОТА ЗА ОПАЗВАНЕ НА БЪЛГАРСКАТА ПРИРОДА?

Екологичните организации срещат повече подкрепа сред високостатусните групи – висшисти, работещи и особено тези на ръководни позиции, хора със средни и високи доходи, както и сред жителите на столицата, т.е. сред тези, които в най-голяма степен са повлияни от „еко“ тенденциите.

Проучването показва, че **64% от анкетираните възприемат природозащитните и екологичните организации** като източниците на информация по въпроси, свързани с опазването на природата в България, на които имат **най-голямо доверие**.

ВЪПРОС: ДОКОЛКО ИМАТЕ ДОВЕРИЕ НА ИНФОРМАЦИЯТА ПО ВЪПРОСИ, СВЪРЗАНИ С ОПАЗВАНЕТО НА ПРИРОДАТА В БЪЛГАРИЯ, ПОЛУЧАВАНА ОТ: [НАЦИОНАЛНО ПРОУЧВАНЕ, N=1000]

ПРОЕКТ ЗА БАЛКАНА И ХОРАТА

Носител на наградата Натура 2000 на ЕК в категория „Социално-икономическа полза“

Финансирането на НПО, защитаващи обществен интерес, трябва да става поне чрез два източника, **основният от които е държавата** (60%). Като източници на финансиране са посочени също международни организации (46%), проектната дейност (45%), общините (36%) и частният бизнес (35%). Нуждата от гарантиране на съществуването им чрез държавно финансиране е белег за важноста на организациите в НПО сектора.

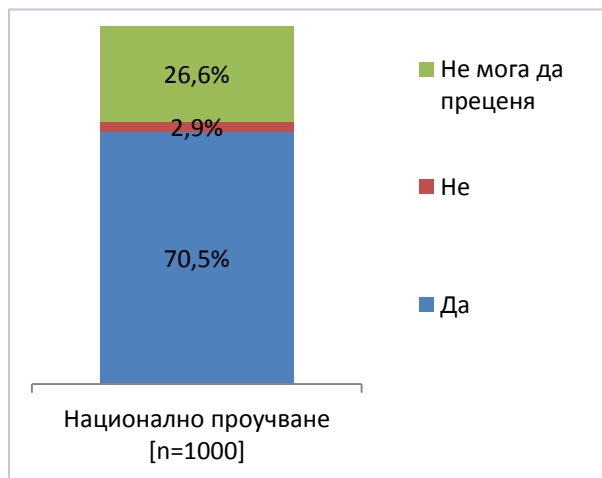
ВЪПРОС: КАК ТРЯБВА ДА СТАВА ФИНАНСИРАНЕТО НА НПО ОТ: [НАЦИОНАЛНО ПРОУЧВАНЕ, N=1000]

5. Отношението на българите към българо-швейцарската програма

Населението на страната е категорично в оценките си, че **швейцарската помощ за неправителствения сектор и семейните ферми е полезна за България**. На това мнение са 71% от българите. Едва 3% са на противоположна позиция. Предвид това, никак не е учудващ фактът, че 78% от българските граждани смятат, че **Швейцария трябва да продължи да подкрепя финансово България, както през последните 5 години**.

ВЪПРОС: СЧИТАТЕ ЛИ, ЧЕ ШВЕЙЦАРСКАТА ПОМОЩ ЗА НЕПРАВИТЕЛСТВЕНИЯ СЕКТОР И СЕМЕЙНИТЕ ФЕРМИ Е ПОЛЕЗНА ЗА БЪЛГАРИЯ?

ВЪПРОС: МИСЛИТЕ ЛИ, ЧЕ ШВЕЙЦАРИЯ ТРЯБВА ДА ПРОДЪЛЖИ ДА ПОДКРЕПЯ ФИНАНСОВО БЪЛГАРИЯ, КАКТО ПРЕЗ ПОСЛЕДНИТЕ 5 ГОДИНИ?

